

KONZERVATÍVNE LISTY

KONZERVATÍVNY INŠTITÚT M. R. ŠTEFÁNKA

JÚN 2010

OBSAH:

REFORMNÁ VLÁDA:

Sprievodca pre zodpovedných politikov
Peter Gonda

VOĽBY:

České a slovenské parlamentné
voľby 2010 Ivan Kuhn

PARLAMENT:

Cesty poslancov a zatajované náklady
Dušan Sloboda

POLITIKA:

Obnoviť dôveru k slobode a k slušnosti
Ondrej Dostál

SPRIEVODCA PRE ZODPOVEDNÝCH POLITIKOV

Peter Gonda

Dokáže nová vláda včas zastaviť predchádzajúcou garnitúrou prehĺbené či priamo vyvolané ekonomické a morálne negatívne trendy? A bude schopná ich dlhodobo účinne presmerovať k podmienkam motivujúcich k zodpovednosti? Od politických strán rodiacej sa vládnej koalície sa minimálne očakáva, že sa relatívne rýchlo dohodnú na programovom vyhlásení. Podstatná ale bude jeho podoba a realizácia.

Prichádzajúca vláda má na rozdiel od minulých príležitostí inšpirovať sa pri tvorbe programu i modelovým dokumentom s názvom *Programové vyhlásenie reformnej vlády: sprievodca pre zodpovedných politikov na ceste k slobodnejšej spoločnosti a štíhlejšiemu štátu*. Je spoločným dielom viac ako 30 autorov z Konzervatívneho inštitútu M. R. Štefánika, Nadácie F. A. Hayeka, INESS, M. E. S. A. 10, Health Policy Institute, Transparency International Slovensko a ďalších expertov.

Ambíciou autorov je priniesť odborné, vzájomne prepojené a technicky a finančne zrealizovateľné (hoci nie nutne politicky priechodné) návrhy koncepčných zmien a praktických riešení problémov v 14-tich oblastiach: právo, korupcia, verejná správa, verejné financie, finančný sektor, podnikateľské prostredie, infraštruktúra, vzdelávanie, kultúra a médiá, sociálny systém, zdravotníctvo, životné prostredie, vnútorná bezpečnosť a zahraničná a obranná politika. Spoločným cieľom návrhov programového vyhlásenia hypotetickej reformnej vlády je posunúť Slovensko čo najviac k slobodnej, prosperujúcej spoločnosti, právnomu a štíhlemu štátu, kde sa dodržiavajú morálne pravidlá a zabezpečujú pravidlá pre udržateľné verejné financie.

Dokument reaguje na akútne a tiež dlhodobé problémy, ako napríklad rozvrátené verejné financie s časovanými bombami (napríklad z PPP projektov a 1. piliera dôchodkového systému), prílišná úloha štátu odoberajúca ľuďom značnú časť osobnej zodpovednosti, časté a neprimerané zasahovanie vlády a nadnárodných inštitúcií do slobodných rozhodnutí (deformujúcich

napríklad konkurenciu), nedostatočná ochrana vlastníctva, nízka vymáhateľnosť práva, zdevastované súdnictvo s nedostatkom nestrannosti a nezávislosti sudcov, podmienky na korupčné správanie, neefektívne a nedostatočne funkčné systémy v sociálnej oblasti, zdravotníctve, školstve a kultúre, či politizácia policajného aparátu.

Riešením podstaty problémov na Slovensku je podľa autorov potreba zavedenia pravidiel, ktoré zabezpečia konsolidáciu a hospodárne spravovanie verejných financií, podstatné znížovanie vládných zásahov a zásadný ústup vlády z ekonomiky a spoločnosti, dereguláciu a liberalizáciu trhov (napríklad liberalizáciou Zákonníka práce, či zrušením zákonného inštitútu minimálnej mzdy) a zvýšenie ochrany vlastníckeho práva, vymáhateľnosti práva, posilnenia právnej istoty v zmluvných vzťahoch a znížovanie korupcie, napríklad vo verejnom obstarávaní povinnými elektronickými aukciami.

Nová vláda by mala promptne reagovať na „zvoniaci rozpočtový budíček“ a rýchlo prijať kroky na zastavenie raketovo rastúceho vládneho zadlžovania a vytvoriť podmienky dlhodobo udržateľných financií znižujúcej sa, ale funkčnejšej verejnej správy. Navrhujú sa vzájomne prepojené opatrenia na znížovanie deficitu verejných financií smerom k vyrovnanému alebo prebytkovému rozpočtu od posledného roku volebného obdobia bez zvyšovania daňového a spolu so znížením odvodového zaťaženia a kroky na zastavenie rastu verejného dlhu a jeho znížovanie. Na rozdiel od volebných programov politických strán predkladáme i predstavu razantnej redukcie verejných výdavkov a zásadného zníženia objemu aktív štátu (privatizáciu).

Príkladom redukovania verejných výdavkov je podstatne „osekať“ vládnu spotrebu napríklad znížením výdavkov ústrednej správy na mzdy a nákup tovarov a služieb o viac ako 30% a významne znížiť výdavky na administratívu zrušením a zredukovaním kompetencií šiestich ministerstiev

a iných v trhovej ekonomike zbytočných inštitúcií (napríklad FNM, Environmentálny fond, Recyklačný fond a mnohé ďalšie). Dalšími príkladmi výdavkových úspor je odbúranie transferov podnikateľským subjektom (okrem záväzkov vyplývajúcich zo vzťahu s EÚ), zadresnenie sociálnych výdavkov a neposkytovanie vianočného príspevku, dotácií cirkvám a iných „podpôr“. Spomeňme tiež privatizáciu Cargo, ŽSR, ŽSSK, SAD, elektrární, teplární, letísk, verejných prístavov, Slovenskej pošty, STV, SRO a TASR.

Zámery vo verejných financiách by mali byť podložené prijatím ústavných „rozpočtových brzd“, znamenajúcich povinnosť verejnej správy hospodáriť vyrovnané alebo prebytkovo, limitovanie rozpočtovaných výdavkov odhadovanými príjmami, zavedenie ústavnej podmienky prijímania opatrení zvyšujúcich daňové a odvodové zaťaženie a povinnosť použitia prebytku hospodárenia a výnosov z predaja štátnych aktív iba na krytie verejného dlhu a dôchodkovej reformy. Nevyhnutné sú aj razantné zmeny v dôchodkoch, napríklad postupný pokles zásluhovosti v 1. pilieri, valorizácia dôchodkov len o infláciu, postupné zvyšovanie veku odchodu do starobného dôchodku na 65 rokov a následne vytvorenie podmienok na prenesenie zodpovednosti za dôchodkové zabezpečenie v starobe na ľudí.

Dokument predstavuje alternatívu k dnešnému modelu zaopatrovateľského štátu, ktorý nadmerne zasahuje do životov a aktivít ľudí. Má iniciovať argumentmi podloženú diskusiu o smerovaní Slovenska. Môže však byť aj sprievodcom pre zodpovedných politikov na ceste k slobodnej a prosperujúcej spoločnosti. Ak by sa tak v prípade prichádzajúcej vlády stalo, tak by sme mohli zrejme na úvodné otázky odpovedať kladne. Či sa tak stane, závisí aj od jej odvahy.

Autor je ekonóm KI, editor a koordinátor projektu Programové vyhlásenie reformnej vlády, ktorého výstupy nájdete na www.reformnavlada.sk.

ČESKÉ A SLOVENSKÉ PARLAMENTNÉ VOĽBY 2010

Ivan Kuhn

Parlamentné voľby sa v Českej republike a na Slovensku konali s odstupom dvoch týždňov, čo ponúka ideálnu príležitosť porovnať ich výsledky a možné dôsledky.

V čom boli voľby, resp. výsledky volieb do Poslaneckej snemovne Parlamentu Českej republiky a do Národnej rady Slovenskej republiky podobné? Je toho viac ako dosť. V Čechách aj na Slovensku získali najviac hlasov strany, ktoré sa definujú ako sociálno-demokratické, teda ľavicové, hoci „ľavicovosť“ smeru je diskutabilná. A aj keď ani v Čechách ani na Slovensku v čase písania tohto článku nebola ešte vymenovaná vláda, je jasné, že „vítazi“ volieb ju zostavovať nebudú. Ani v jednej z republík totiž „vítaz“ nezískal väčšinu poslaneckých kresiel. A v oboch republikách majú „vítazi“ problém nájsť si koalíčných partnerov pre väčšinovú vládu.

Nové strany a výmeny lídrov

Dalšou podobnosťou volieb v ČR a SR je to, že do každého z parlamentov sa dostali dve nové politické strany. V Čechách TOP 09 a Karla Schwarzenberga a Věci veřejné Radka Johna, na Slovensku SaS Richarda Sulíka a Most-Híd Bélu Bugára. Tesne pred bránami oboch parlamentov ostali po dve politické strany. LS-HZDS ani SMK neprekročili päť percentný prah, ku ktorému im chýbalo niekoľko desiatín percenta. Pred bránami českého parlamentu sa ocitli KDÚ-ČSL a Strana práv občanů ZEMANOVCI, ktorým tiež chýbalo do prekročenia päť percentného prahu iba niekoľko desiatín percenta. Miernou odlišnosťou je skutočnosť, že zatiaľ čo v Čechách išlo o jednu parlamentnú (KDÚ-ČSL) a jednu neparlamentnú (ZEMANOVCI) stranu, tak na Slovensku unikli parlamentné kreslá dvom bývalým parlamentným stranám.

České aj slovenské parlamentné voľby mali ešte jednu spoločnú črtu. V oboch krajinách odstúpili niekoľko mesiacov pred voľbami z postov lídrov predsedovia dvoch najsilnejších pravicových strán. Kým Mikuláš Dzurinda odstúpil z kandidátky už začiatkom februára 2010, Mirek Topolánek tak urobil až koncom marca. Dôvody boli síce odlišné (Dzurinda kvôli nevyjasnenému financovaniu SDKÚ-DS, Topolánek kvôli politicky nekorektným výrokom), v každom prípade však tieto kroky ovplyvnili predvolebnú kampaň i výsledok volieb. Minimálne v tom zmysle, že uchránili obe politické strany pred väčším odlivom nespokojných voličov ku konkurenčným stranám, ktoré sa tiež pohybujú v pravej časti politického spektra. Noví volební lídri týchto strán, teda Iveta Radičová i Petr Nečas, sa zrejme stanú aj novými predsedami vlád.

Jednoduchšiu úlohu bude mať Petr Nečas, keďže na povolebnom Kongrese ODS bol 20. júna 2010 zvolený aj do pozície predsedu strany, pretože Mirek Topolánek odstúpil nielen z postu volebného lídra a z kandidátky do parlamentu, ale aj z postu predsedu ODS. Mikuláš Dzurinda si post predsedu SDKÚ-DS podržal, čo môže byť v blízkej bu-

dúcnosti zdrojom napätia i konfliktov vo vnútri najsilnejšej vládnej strany.

Nie je prezident ako prezident

Hoci v Čechách i takmer tri týždne od parlamentných volieb nová koalíčná vláda ešte stále nebola zostavená, na českej politickej scéne to nikoho obzvlášť nevzrušuje. Možno preto, že po roku, čo v Čechách vládla úradnícka vláda, nepociťuje nikto akútnu potrebu okamžite ju nahradiť. A tak sa môže stať, že napriek tomu, že slovenské parlamentné voľby boli dva týždne po českých, Slovensko bude mať novú koalíčnú vládu skôr. Na Slovensku je pocit potreby urýchlene nahradiť súčasnú populisticko-nacionalisticko-autoritatívnu vládu niečím civilizovanejším oveľa silnejší.

V oboch republikách hrá dôležitú úlohu pri menovaní vlády prezident. V jeho právomoci je nielen menovať vládu, ale ešte predtým poveriť predstaviteľa (žiadalo by sa napísať predsedu, keby neexistovali výnimky) niektorej politickej strany zostavením vlády. Príčom to, koho prezident poverí zostavením vlády, nie je špecificky upravené žiadnym zákonom, takže je len na prezidentovi, aby rozhodol, koho považuje za víťaza volieb a koho poverí (ako prvého) zostavením vlády.

Čakajú občanov v ČR i SR vlády rozpočtovej zodpovednosti?

A tu sa predsa len ukázali určité rozdiely medzi oboma krajinami. Kým v Čechách prezident Václav Klaus čakal na prvé rokovania politických strán, prezident Ivan Gašparovič bol výnimočne aktívny a už na druhý deň po oznámení oficiálnych výsledkov volieb poveril zostavením vlády predsedu strany, ktorá síce získala najviac voličských hlasov a najviac poslaneckých kresiel, ale ktorá má zároveň takmer nulový koalíčný potenciál. Parafrazujúc bývalého francúzskeho prezidenta Jacquesa Chiraca, prezident Gašparovič „premeškal príležitosť mlčať“. Z výsledkov volieb a z prvých vyjadrení predstaviteľov strán, ktoré sa dostali do parlamentu, bolo totiž zrejme, že šanca Roberta Fica zostaviť väčšinovú vládu sa blížila k nule, zatiaľ čo šanca na vytvorenie stredo-pravej koalíčnej vlády sú vysoké.

Václav Klaus si na rozdiel od Ivana Gašparoviča počkal niekoľko dní na prvé rokovania lídrov parlamentných strán a následne poveril najsilnejšiu politickú stranu v parlamente, ktorá preukázala, že má koalíčných partnerov pre väčšinovú vládu. Za zmienku stojí i ďalší rozdiel medzi dôsledkami parlamentných volieb v ČR a SR, ktorým je, že Jiří Paroubek pár hodín po ohlásení výsledkov volieb odstúpil z funkcie predsedu ČSSD, ktorá voľby vyhrala.

Keď už sme pri prezidentoch, je pravdepodobné, že jedným z dôsledkov výsledku volieb v ČR bude zmena voľby prezidenta. Doteraz totiž v ČR volil prezidenta parla-

ment, nová koalícia ale zrejme navrhne priamu voľbu občanmi. V tom prípade sa možno českí prezidentskí kandidáti budú chodiť učiť na Slovensko ako sa má (resp. nemá) robiť predvolebná kampaň.

Iba vládnutie alebo aj reformy?

V oboch častiach bývalej federácie sa v čase, keď vzniká tento článok, delia ministrieske kreslá a dohadujú najdôležitejšie body vládnych programov. V prípade českej vlády možno podľa doteraz zverejnených informácií predpokladať, že to bude asi najreformnejšia česká vláda od rozdelenia Československa. Hovorí sa o reforme dôchodkového systému, teda vytvorení druhého sporivého piliera, reforme zdravotníctva a platení školného za štúdium na vysokej škole.

Slovensko je v tomto prípade v miernej výhode. Dôchodkovú reformu už zrealizovalo, takže v nadchádzajúcom volebnom období bude potrebné robiť iba mierne úpravy a nápravy zásahov, ktoré do systému spravila vláda Roberta Fica. V prípade reformy zdravotníctva je však možné, že sa ju v Českej republike podarí uskutočniť celú (a nie iba čiastočne ako u nás) a to dokonca podľa modelu, ktorý bol pôvodne pripravovaný na Slovensku počas druhej Dzurindovej vlády. V expertnom tíme TOP 09 mal totiž prípravu časti volebného programu zameraného na zdravotníctvo na starosti slovenský ex-minister zdravotníctva Rudolf Zajac.

Pokiaľ ide o platenie školného za vysoškolské štúdium, kým v Česku sa už tri strany vytvárajúce vládnu koalíciu dohodli na jeho zavedení, prvé vyhlásenia predstaviteľov štvorčlennej vládnej koalície naznačujú, že na Slovensku sa školné v tomto volebnom období zavádzať nebude. Takže jediným výraznejším reformným činom slovenskej vlády možno nakoniec bude iba Sulíkovo odvodový bonus, aj keď aj voči nemu sú v rámci formujúcej sa koalície výhrady.

Je po voľbách, zvyknite si

Jednou z nezodpovedaných otázok je, aké postavenie sa ujde „vítazom“ volieb, teda stranám, ktoré vo voľbách získali najviac hlasov, ale na vláde sa podieľať nebudú. A tu sa možno prejaví jeden z rozdielov v politickej kultúre medzi Českou republikou a Slovenskou republikou, ktorý najlepšie vystihuje okrádlená veta, ktorú v NR SR predniesol Vladimír Mečiar počas tzv. noci dlhých nožov v novembri 1994, keď HZDS (spolu so ZRS a SNS) uchopilo moc neuveriteľne diktátorským spôsobom.

Zatiaľ čo na Slovensku sa v súvislosti s funkciou predsedu NR SR spomínajú iba mená členov vládnej koalície (konkrétne Jána Figeľa a Bélu Bugára) v Česku sa objavil aj názor, že predsedom poslaneckej snemovne by mohol byť predstaviteľ najsilnejšej opozičnej strany ČSSD. Nechajme sa prekvapiť.

Autor je analytik KI.

CESTY POSLANCOV A ZATAJOVANÉ NÁKLADY

Dušan Sloboda

Kam viedli cesty poslancov Národnej rady SR (NR SR) počas IV. volebného obdobia v rokoch 2006–2010, aký bol ich účel a koľko stáli daňovníkov? To boli otázky, ktoré sme prostredníctvom infozákona žiadali Kanceláriu NR SR zodpovedať. Uspeli sme však len čiastočne.

Kancelária NR SR odmietla Konzervatívneiu inštitútu M. R. Štefánika (KI) poskytnúť informácie o nákladoch na jednotlivé zahraničné pracovné cesty, ktoré poslanci parlamentu uskutočnili v rokoch 2006–2010. NR SR odmietla požadované informácie zverejniť s odôvodnením, že nedisponuje informáciou v požadovanej štruktúre. KI požadoval, aby boli sprístupnené informácie „o všetkých náhradách poskytnutých v súlade so zákonom č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách, kde by boli zahrnuté cestovné výdavky, stravné, vreckové, výdavky na ubytovanie, výdavky na poistenie nevyhnutných liečebných nákladov v zahraničí, a to jednotlivo osobitne za každú zahraničnú pracovnú cestu za každého poslanca osobitne a menovite“.

Tajnosti a lži

Kancelária NR SR nám sprístupnila len informáciu o sumárnych cestovných náhradách na zahraničné pracovné cesty poslancov NR SR, z ktorých vyplýva, že vo volebnom období v rokoch 2006–2010 im boli do konca apríla 2010 vyplatené náhrady v celkovej sume 784 412 eur. Na mieste teda ostáva otázka, ako je možné, že NR SR má k dispozícii súhrnnú informáciu za všetkých poslancov, a pritom tvrdí, že nedisponuje informáciou o náhradách za jednotlivé zahraničné pracovné cesty jednotlivých poslancov. Ako teda vznikla súhrnná informácia o celkových náhradách? Nie je to zahanbujuce, ak sa najvyšší zákonodarný zbor zdráha verejnosti (občanom – voličom – daňovníkom) sprístupniť informácie a nemá vôľu byť transparentnou inštitúciou?

Napriek nevôli NR SR zverejniť požadované informácie sme na základe strohých informácií o zahraničných pracovných cestách poslancov, ktoré sú zverejnené na webstránke NR SR, vykonali analýzu, z ktorej vyplýva kam, na ako dlho a za akým účelom cestovali poslanci NR SR. Z analýzy KI vyplýva, že poslanci NR SR strávili na zahraničných pracovných cestách spolu 2893 dní. Viaceré cesty absolvovali skupiny poslancov spoločne za totožným účelom – celkovo tak uskutočnili za volebné obdobie 370 zahraničných pracovných ciest. Koaliční poslanci strávili na cestách priemerne 20 dní a opoziční 15 dní.

Cestovatelia

Najaktívnejšími cestovateľmi v prepočte na mandát boli poslanci klubu SNS (v priemere vyše 25 dní) nasledovaní poslancami za SMK–MKP. Najčastejšie vycestovaným poslancom za SMER–SD bol Boris Zala (124 dní, 37 ciest), za SNS Rudolf Pučík (118 dní, 30 ciest), za LS–HZDS Ján Kovarčík (92 dní, 23 ciest), za SMK–MKP József Berényi (104

dní, 29 ciest), za SDKÚ–DS Eduard Kukan (79 dní, 21 ciest) a za KDH Július Brocka (58 dní, 10 ciest).

Keďže koaliční poslanci v parlamente obsadili väčšinu predsedníckych či podpredsedníckych funkcií vo výboroch, nie je prekvapivé, že cestovali po svete častejšie, než poslanci, ktorí zasadli do opozičných lavíc. Taktiež celkový počet dní strávených poslancami na zahraničných pracovných cestách v prepočte na počet mandátov klubu potvrdzuje, že koaliční poslanci (v priemere: 20 dní na cestách, jedna cesta trvala približne tri dni, 6 ciest na poslanca) cestovali častejšie, než opoziční (v priemere: 15 dní na cestách, jedna cesta trvala približne tri dni, 4,5 ciest na poslanca). V týchto počtoch však nie sú zámerne započítaní poslanci vo vedení NR SR, teda predseda a podpredsedovia parlamentu, keďže z titulu týchto funkcií sa prirodzene predpokladá i častejšia reprezentácia krajiny v zahraničí. Tento predpoklad sa však nepotvrdil, z vedenia NR SR najčastejšie cestoval predseda NR SR Pavol Paška (86 dní, 35 ciest), čo je menej, než precestovali viacerí z najaktívnejších poslancov – cestovateľov zmienených vyššie.

Na druhej strane, podľa informácií zverejnených na webstránke NR SR, 29 poslancov neabsolvovalo počas volebného obdobia žiadnu pracovnú cestu hradenú NR SR, medzi nimi napríklad Mikuláš Dzurinda, Ivan Mikloš či Iveta Radičová (SDKÚ–DS) a tiež Ján Slotá (SNS).

Aj exotika a totalita

Poslanci najčastejšie cestovali do Francúzska (56 ciest, najmä Štrasburg a Paríž) a Belgicka (34 ciest, Brusel), čo je pochopiteľné, keďže v týchto krajinách sídlia inštitúcie EÚ, NATO, OECD, OBSE a Rady Európy. Častou destináciou boli i susedné krajiny, najmä krajiny V4 (Česko – 36 ciest, Maďarsko – 22 ciest, Poľsko – 16 ciest). Celkovo spomedzi 54 navštívených krajín prevažovali krajiny Európy a zvlášť krajiny EÚ, našli sa však i exotické destinácie (Južná Afrika, Etiópia) a tiež návštevy krajín s nedemokratickými totalitnými a autoritárskymi režimami (Čína, Vietnam, Kazachstan, Sýria a Líbya).

O čom asi tak mohol na 7-dňovej „pracovnej návšteve v Najvyššom ľudovom kongrese Líbyjskej arabskej džamahirije“ Boris Zala ako predseda Zahraničného výboru NR SR s tamojšími zástupcami totalitného režimu rokovať? A aký je (alebo mal byť?) prínos pre našu demokraciu z tejto cesty, si skúste zodpovedať sami. Podobne podnetná bola pre našich poslancov iste i 8-dňová „pracovná návšteva na pozvanie zahraničného výboru parlamentu Čínskej ľudovej republiky“, ktorej sa zúčastnili okrem Borisa Zalu i Zdenka Kramplová a Eduard Kukan. A nezabúdajme, že týždňové cesty do Číny a Vietnamu ako oficiálne návštevy vykonal i predseda NR SR v sprievode ďalších poslancov. Je zahanbujuce, ak poslanci demokraticky zvoleného parlamentu chodia na návštevy nedemokraticky ustanovených parlamentov totalitných krajín.

Dôvody a výsledky neznáme

Deklarovaný účel pracovných ciest najčastejšie súvisel s členstvom Slovenska v EÚ (63 ciest), účasťou na konferenciách (56 ciest), členstvom v Rade Európy (40 ciest) či NATO (20 ciest). Až 42 ciest bolo deklarovaných ako pracovné návštevy a 39 ciest ako partnerských a recipročných bilaterálnych návštev jednotlivých výborov parlamentu, pričom bližšie informácie o dôvodoch a výsledkoch ciest nie sú zverejňované.

Ako príklad nech poslužia už spomínané exotické návštevy Afriky, teda 9-dňová návšteva Kapského Mesta (zúčastnili sa jej podpredsedovia NR SR Miroslav Číž, Milan Hort, podpredsedníčka NR SR Anna Belousovová a poslanci NR SR Tibor Cabaj a Gyula Bárdos) a tiež 7-dňová návšteva Addis Abeby (poslanec NR SR Tibor Cabaj), ktoré boli vykonané za účelom účasti poslancov na zasadnutí konferencie Medziparlamentnej únie (MEÚ). MEÚ vznikla koncom 19. storočia v Paríži, je medzinárodnou mimovládovou organizáciou a združuje parlamenty 140 krajín sveta, pričom jej uznesenia majú charakter nezáväzného odporúčania. Hoci sídli v Ženeve, konferencie sa konajú dva krát ročne v rôznych krajinách sveta. Nevedno, či je nevyhnutné, aby sa jej výjazdové konferencie konali tak často, boli také dlhé a aby sa ich v hojnom počte zúčastňovali naši poslanci. Navyše nevieme, o čom všetkom rojúvajú v MEÚ poslanci vyše týždňa a s akými cieľmi a výsledkami sa ich zúčastňujú naši zástupcovia, a či sú len pasívnymi výletníkmi alebo sa nebudajú aktívne do diskusii i zapájajú.

Týždňové výlety

Počas IV. volebného obdobia poslanci uskutočnili 18 ciest, ktorých dĺžka bola 7 a viac dní. Najdlhšou bola 10-dňová pracovná cesta Maroša Kondróta (SMER–SD) do Soulu a 9-dňová cesta podpredsedov NR SR Miroslava Číža (SMER–SD), Milana Horta (SDKÚ–DS), Anny Belousovej (SNS) a poslancov NR SR Tibora Cabaja (LS–HZDS) a Gyulu Bárdosa (SMK–MKP) do Kapského Mesta. Aspoň týždeň trvali i ďalšie cesty poslancov do Číny, Vietnamu či Etiópie.

Cestovné náhrady predstavovali v priemere necelých 5 230 eur na jedného poslanca NR SR. Jeden deň poslanca na zahraničnej pracovnej ceste stál daňovníkov v priemere takmer 300 eur. Keďže kancelária NR SR odmietla zverejniť požadované informácie, nie je možné spresniť, ktorá z pracovných ciest ktorého poslanca bola najnákladnejšia a nie je možné overiť, či výdavky na zahraničné pracovné cesty na ubytovanie a letenky boli vynaložené efektívne a za obvyklé trhové ceny.

Autor je analytik KI.

Podrobné informácie o zahraničných cestách poslancov sú zverejnené na webstránke KI v sekcii ŠTÚDIE.

OBNOVIŤ DÔVERU K SLOBODE A K SLUŠNOSTI

Ondrej Dostál

Keď som pred necelými štyrmi rokmi hodnotil programové vyhlásenie vtedy nastupujúcej vlády Roberta Fica, nazval som ho programom nedôvery k slobode. Jednou z najdôležitejších úloh vlády pravicovej koalície, ktorá prichádza po Ficovom kabinete, by preto mala byť obnova dôvery v slobodnú spoločnosť.

Nedôvera k slobode sa ako červená niť ťahala celým programovým vyhlásením Ficovej vlády. Táto vláda už vo svojom programe avizovala, že štát má za občanov prebrať zodpovednosť za ich životy. Socialistami vedená vláda už vopred deklarovala, že neverí trhu, vníma ho iba ako akési nutné zlo, ktoré musí byť vyvažované a kontrolované dobrom v podobe štátu. A nedôvera vlády k slobodnému konaniu jednotlivcov i presvedčenie o potrebe korigujúcej a dohliadajúcej úlohy štátu sa objavovali nielen v ekonomickej oblasti.

Ficova vláda zastavila reformy. V niektorých len nepokračovala, iné sa pokúsila zvrátiť, či aspoň deformovať. A aj reformy, o ktoré sa aspoň pokúsila, napríklad reforma vzdelávania, boli zásadným spôsobom poznačené nedôverou k slobode a školy nedostali slobodu, ktorú im reforma mala priniesť.

Vláda pravicovej koalície by mala byť vládou návratu k reformám. Pravicové strany v Českej republike nazvali svoju vznikajúcu vládu vládou rozpočtovej zodpovednosti. A iná ako rozpočtovo zodpovedná nebude môcť byť ani vznikajúca vláda na Slovensku. Nemalo by však ísť o vládu údržbársku, ktorá bude len ratovať verejné financie pred úplným rozvratom a gréckou cestou. Vláda by mala zrealizovať reformy, ktoré obmedzia zasahovanie

štátu do ekonomiky a do života ľudí na čo najnižšiu úroveň. Sú pred nami štyri roky, počas ktorých sa Slovensko môže stať slobodnejšou krajinou.

Obnoviť dôveru ľudí v slobodnú spoločnosť však nepôjde bez obnovenia ich dôvery v slušnú politiku. Najväčším problémom Ficovej vlády nebola jej ľavicovosť, ale nebývalo sa rozmáhajúca korupcia a klientelizmus. Ak sa nová vláda bude v tomto ohľade správať podobne ako tá dosluhujúca, premrhá dôveru ľudí a voliči jej to pri najbližšej príležitosti spočítajú. Hrozbou nie sú razantné reformy, ale nedôsledný boj proti korupcii.

Vláda Ivety Radičovej sa nevyhne porovnávaní s vládami Mikuláša Dzurindu. Tesná väčšina a väčšia ideová konzistentnosť ju spája skôr s druhou Dzurindovou vládou ako s tou prvou z roku 1998, ktorá začínala s ústavnou väčšinou a bola zložená aj z ľavicových strán. Skúsenosť druhej Dzurindovej vlády hovorí, že reformy je potrebné robiť dôsledne a veci môžu začať fungovať lepšie už počas jedného volebného obdobia. V niečom sa však nastupujúca vláda pravicovej koalície podobá viac na prvú ako druhú Dzurindovu vládu. Neprichádza po relatívne pokojných časoch ako druhá šanca pre dovedy vládnucu garnitúru, ale ako vláda, ktorá musí zásadne otočiť kormidlom a zmeniť kurz. Je preto potrebné, aby to bola vláda nielen rozpočtovej zodpovednosti.

Autor je riaditeľ KI. Je podpredsedom OKS a vo voľbách dňa 12. júna 2010 bol zvolený za poslanca NR SR na kandidátnej listine strany MOST-HÍD.

UDIALO SA:

1) Dňa 6. mája 2010 bola zverejnená Výzva Ruže pre Hedvigu, ktorej úvodnými signatármi boli Ondrej Dostál, Egon Gál, Jozef Hašto, Ľuboš Kubín, Martin Mojžiš a Peter Zajac. Viac na webstránke KI v sekcii KI INFORMUJE.

2) Dňa 11. mája 2010 bola zverejnená Výzva za očistu verejného života od prejavov rasizmu, pričom KI bol jedným z úvodných podporovateľov. Viac na webstránke KI v sekcii KI INFORMUJE.

3) Dňa 12. mája 2010 sa konal štvrtý seminár v rámci tretieho ročníka cyklu seminárov Akadémie klasickej ekonómie (AKE), ktorý organizuje KI v partnerstve s Vysokou školou manažmentu. Viac sa dozviete na ake.institute.sk.

4) Dňa 17. mája 2010 sa v Bratislave konala konferencia Slovensko v polčase reforiem, ktorú organizovali týždenník TREND a CATO Institute. Jedným z partnerov tejto konferencie bol i KI, v paneli Reforma sociálneho štátu vystúpil i ekonóm KI Peter Gonda. Viac na webstránke KI v sekcii KI INFORMUJE.

5) Dňa 18. mája 2010 KI v spolupráci s CEBSI s podporou ďalších partnerov organizovali v Bratislave medzinárodnú konferenciu v rámci Free Market Road Show 2010. Na konferencii vystúpili zástupcovia viacerých významných think-tankov USA a Európy. Viac, vrátane videozáznamu príspevkov, na webstránke KI v sekcii KONFERENCIE.

6) Dňa 18. mája 2010 KI s podporou Penta Investments v spolupráci s ďalšími partnermi organizovali ďalšiu z cyklu prednášok CEQLS. Tentoraz bol našim hosťom Charles Murray, akademický pracovník z American Enterprise Institute (USA), ktorý prednášal na tému Kolaps sociálneho štátu a európskeho sociálneho modelu. Viac, vrátane videozáznamu prednášky, na webstránke KI v sekcii KONFERENCIE.

7) Dňa 27. mája 2010 zverejnil inštitút INEKO hodnotenie volebných programov strán v oblasti verejných financií. Jedným z hodnotiteľov bol i ekonóm KI Peter Gonda. Viac na webstránke KI v sekcii KI INFORMUJE.

8) Dňa 27. mája 2010 riaditeľ KI Ondrej Dostál informoval verejnosť o rozhodnutí Ústavného súdu SR o tom, že Krajský súd v Bratislave svojím postupom v prípade zhromaždenia na podporu ľudských práv v Číne, ktoré bolo počas minuloročnej návštevy čínskeho prezidenta zakázané, porušil základné právo Ondreja Dostála pokojne sa zhromažďovať zaručené v čl. 28 Ústavy SR. Viac na webstránke KI v sekcii KI INFORMUJE.

9) Dňa 31. mája 2010 bolo zverejnené Programové vyhlásenie reformnej vlády: sprievodca pre zodpovedných politikov na ceste k slobodnejšej spoločnosti a šťihlejšiemu štátu. Tento projekt zrealizoval KI v partnerstve s NFAH a spolupracovalo na ňom vyše tridsať expertov a viaceré inštitúty. Viac nájdete na www.reformnavlada.sk.

10) Dňa 31. mája 2010 prezentoval ekonóm KI Peter Gonda príspevok o príčinách hospodárskej krízy a diskutoval na túto tému

s Matejom Sapákom z Ministerstva financií SR v paneli diskusného klubu Café Európa, ktorý organizovala Slovenská debatná asociácia v Trenčíne.

11) V máji 2010 sa z okruhu ľudí KI v médiách nielen k aktuálnym témam vyjadrovali: Zuzana Humajová-Zímenová, Peter Gonda, Radovan Kazda, Ivan Kuhn, Dušan Sloboda a Tomáš Zálešák. Viac nájdete na www.konzervativizmus.sk v sekcii ČLÁNKY, ROZHOVORY, KI KOMENTUJE, AUDIO/VIDEO KI a BLOGY.

PODPORTE NÁS:

Konzervatívny inštitút M. R. Štefánika nevydáva len Konzervatívne listy. Organizujeme ročne mnoho konferencií, diskusií, konzervatívnych klubov a prednášok. Každoročne udeľujeme najprestížnejšie literárne ocenenie na Slovensku – Cenu Dominika Tatarku. Publikujeme desiatky analytických výstupov vo forme štúdií, odborných príspevkov a prednášok, článkov a mediálnych vystúpení. Všetky naše výstupy, vrátane audio či videozáznamov z akcií KI, nájdete na pravidelne aktualizovanej webstránke KI na adrese www.konzervativizmus.sk.

Podporte nás prostredníctvom online prevodu cez Váš internet banking. Viac informácií o možnostiach podpory nájdete na webstránke KI v sekcii PODPORTE NÁS.

Ďakujeme!